

Қазақстанның тау-кен палатасының MMCA 2026 көрмесі GEOTECH форумы аясындағы

Қазақстанның жаңа саяси архитектурасы және тау-кен өнеркәсібінің болашағы

ашық стратегиялық панельдік сессияның

ҚОРЫТЫНДЫСЫ

Күні: 17 қыркүйек 2026 жыл

Уақыты: 10:30–11:45

Орны: 8-павильон, КЦДС Атакент, Алматы

Біздің спикерлер:

Руслан Баймишев, Қазақстан тау-кен палатасының президенті, сессия модераторы

- **Олжас Нуралдинов**, Құрылтай депутаты
- **Николай Радостовец**, АГМП атқарушы директоры
- **Асет Матаев**, ҚР Өнеркәсіп және құрылыс министрлігінің Жер қойнауын пайдалану департаментінің директоры
- **Аида Альжанова**, Solidcore Resources стратегиялық даму жөніндегі бас директорының орынбасары; Қазақстанның тау-кен палатасы Бақылау кеңесінің төрағасы
- **Аслан Ризабеков**, Pallas Resources жер қойнауын пайдалану мәселелері жөніндегі вице-президенті
- **Дияр Ерешев**, Erlicon CG басқарушы серіктесі
- **Тимур Одилов**, Haller Lomax серіктесі

Негізгі тұстар:

Модератор. Р. Баймишев ашық талқылаудың шеңберін белгіледі. Қазақстан Құрылтайдың жаңа құрамымен жаңа саяси циклге қадам басуда. Бұл тау-кен өнеркәсібі үшін нені білдіреді? Сектордың дамуын қандай заңнамалық және реттеушілік басымдықтар айқындайды? Геологиялық барлау мен ұзақ мерзімді инвестициялардың перспективалары, инвесторлардың күтулері мен тәуекелдері, үздік тәжірибелер қандай?

- **Құрылтай.** Нуралдинов мырза ТМК-ны цифрландыруды басымдық ретінде атап, ЖПН-ға тегін қолжетімділіктің қажеттілігін қолдады және индустрия ұсыныстарын тыңдап, оларды «Ақ жол» партиясы алаңында талқылауға мүмкіндік беруге дайын екенін білдірді
- **Қауымдастық.** Радостовец мырза заң шығарушы және атқарушы билік органдары үшін жақын арадағы 3 міндетті атап өтті: реформаларды халықаралық стандартқа жеткізу, заңнаманы (Жер қойнауы туралы кодекс, су, жер және т.б.) үйлестіру; МПС жанынан «бір терезе» құру арқылы мемлекеттік органдардағы келісу рәсімдерін жеңілдету; Сирек және сирек жер металдарын (РЗМ) дамыту бағдарламасын әзірлеу
- **Министрлік.** Матаев мырза геологиялық барлау мен өндіру арасындағы тепе-теңдікті сақтай отырып, терең қайта өңдеудің маңыздылығын атап өтті

• **Компаниялар.** Альжанова ханым 2010 жылдан бергі жер қойнауы туралы заңнаманы реформалау барысына шолу жасап, Қазақстан саяси және экономикалық тұрғыдан дайын болып отырған терең қайта өңдеудің маңыздылығын қолдады және бизнес-процестерді осыған сәйкес келтіруді ұсынды. Сонымен қатар, экологиялық заңнаманы (КЭР бөлігінде) жетілдіру қажет — Қазақстанға озық тәжірибелер әкелетін және ESG-рейтингтері жоғары компаниялар үшін бірқатар рәсімдерді, атап айтқанда экологиялық рұқсаттарға қатысты рәсімдерді жеңілдетуге болады

• **Ризабеков мырза** барлау компаниялары үшін екі маңызды практикалық мәселеге назар аударды: салық салу (атап айтқанда, 2026 жылғы өзгерістерге байланысты блоктар саны артқан сайын жалдау төлемдерінің өсуі) және геологиялық ақпараттың ашықтығы мен сапасы. Ол барлық геологиялық ақпарат қолжетімді болатын Батыс Австралияның WAMEX Database тәжірибесін пайдалануды ұсынды және компаниясының Қазақстанда осындай бастаманы қолдауға дайын екенін білдірді

• **Сарапшылар — заңгерлер.** Ерешев мырза Батыс Австралияның тәжірибесіне сүйене отырып, құзыретті органды реформалау идеясын қолдады: онда жер қойнауын пайдаланудың барлық аспектілерін (құқықтарды беру, экология) бір министрлік үйлестіреді. Қазақстанда бұл функциялар әртүрлі министрліктерге бөлінген және жер қойнауын пайдаланушылар мен қайта өңдеушілердің мүдделері арасында қайшылық бар

• **Одилов мырза** 2024 жылдан бастап реформалардың кері шегінгенін атап өтті; мысалы, лицензияларға біржақты тәртіппен өзгерістер енгізу инвесторлар үшін белгісіздік туғызады. Жаңа архитектурадан күтулер жоғары: бәсекелестікті (ашықтық арқылы) сақтау; диалогты қолдау (салалық алаңдарда, парламентте); геологиялық барлаудың өркениетті нарығын (ХҚҚО арқылы) қалыптастыру және мемлекеттік жер қойнауын пайдалану органдарындағы қызметкерлер санын арттыру

• **Залдағы пікірталасқа қатысушылар.** Г. Фрейман (ПОНЭН), Г. Сагиев (Бағалы металдар қауымдастығы), Д. Тлесбаев (Fortescue) реформалардың қажеттілігін, диалогқа арналған алаңдарды көбейтуді, мемлекеттің қатысуын барынша азайтуды және әртүрлі министрліктер арасындағы коммуникация қажеттілігін қолдады

• **Р. Баймишев** қорытынды жасап, индустрия өкілдері мен сарапшылар қауымдастығының Құрылтай және министрліктермен осындай бірлескен талқылауларының маңыздылығын атап өтіп, стратегиялық демеушілер — RG Gold және Solidcore компанияларына тағы да алғыс білдірді

ДЕМЕУШІЛЕР:

RG Gold Kazakhstan

Solidcore Resources Eurasia

AQS Ltd.

